

Akreditacija:

Dodavanje vrijednosti lancima snabdijevanja

Svjetski dan akreditacije

9. juni 2019.

(#WAD2019)

Akreditacija: Dodavanje vrijednosti lancima snabdijevanja

Koja su ključna pitanja?

- Iako se materijali za potrebe proizvodnje već dugu niz godina nabavljaju iz cijelog svijeta, lanci snabdijevanja su danas postali znatno složeniji u smislu brzine, obima, dubine i širine globalnih interakcija.
- Zbog globalne prirode lanaca snabdijevanja i maloprodajnih tržišta, preduzeća su prinuđena da posluju u brojnim i često različitim regulatornim ambijentima.
- Za utvrđivanje kvaliteta, autentičnosti i sljedivosti sirovina neophodne su vjerodostojne i pouzdane informacije.
- S ubrzanjem inovacija i skraćivanjem životnog ciklusa proizvoda tržišta postaju sve nepredvidljivija, čime se povećava pritisak na lance snabdijevanja.
- Preduzeća moraju voditi računa o izloženosti riziku i poremećajima u poslovanju usljed ugrožavanja sigurnosti podataka ili pada sistema.
- Efikasan odabir dobavljača koji posluju održivo ne samo u smislu finansijske stabilnosti nego i u smislu društveno odgovornog i etičkog poslovanja.

Zbog nastojanja preduzeća da optimiziraju troškove istovremeno zadržavajući fleksibilnost, lanci snabdijevanja se sve više globaliziraju i usložnjavaju. Lanci snabdijevanja koji funkcioniraju u većem broju zemalja i na većem broju lokacija suočavaju se sa velikim izazovom u smislu poštovanja propisa i standarda u području sigurnosti te okolišne i društvene odgovornosti.

Na nabavku često odlazi i do 70% troškova preduzeća (Izvor: Ovlašteni institut za nabavku i snabdijevanje), pa tako svaki poremećaj u tom lancu može uticati na profitabilnost, ugled i vjernost potrošača.

Uloga akreditacije?

Akreditiranjem se utvrđuju tehnička kompetentnost, integritet i nepristrasnost organizacija koje pružaju usluge ocjenjivanja usklađenosti kao što su ispitivanje, kalibracija, certifikacija i inspekcija. Akreditacija, zasnovana na međunarodno dogovorenim standardima, dodaje vrijednost lancima snabdijevanja pošto preduzeća nastoje što više povećati vrijednost i ispuniti ugovorne uslove istovremeno održavajući određeni stepen povjerenja u to da proizvodi ispunjavaju tehničke specifikacije i da su sigurni za upotrebu.

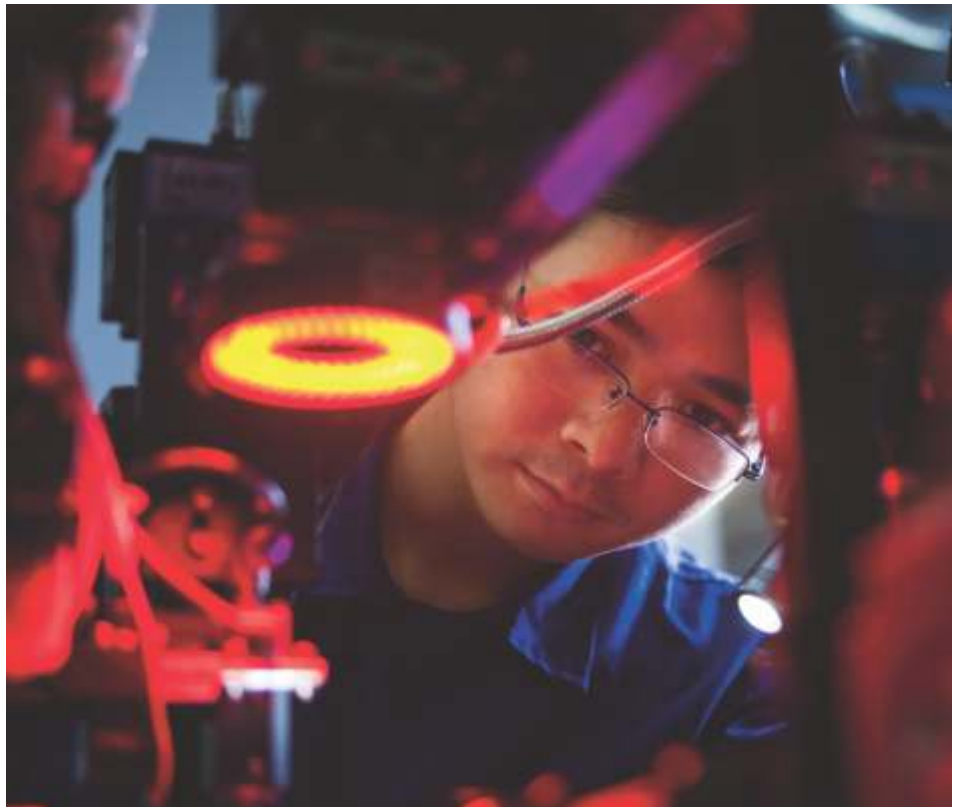
Elementi aktivnosti ispitivanja, kalibracije, inspekcije i certifikacije, koje se zajednički nazivaju ocjenjivanje usklađenosti, prisutni su u 80% trgovine (Izvor: OECD). Akreditacija predstavlja nezavisno ocjenjivanje tih tijela za ocjenjivanje usklađenosti prema priznatim standardima u cilju garantiranja njihove nepristrasnosti, kompetentnosti i dosljednosti. Akreditacija stoga igra značajnu ulogu u smanjivanju troškova trgovine i poslovanja, unapređenju prenosa tehnologija i povećanju ulaganja.

Pored toga, akreditacija preduzećima omogućava integraciju u globalne lance snabdijevanja dajući im mogućnost da kvalitet proizvoda dokažu koristeći zajednički „tehnički jezik“ neophodan za uspostavljanje povjerenja među poslovnim partnerima. (Izvor: Svjetska banka). U jednom izvještaju Odjela za ekonomska istraživanja i statistiku Svjetske trgovinske organizacije navodi se da neprimjerena upotreba ocjenjivanja usklađenosti čini 10% specifičnih trgovinskih problema. Akreditacija nudi rješenje za ovaj problem.

STUDIJA SLUČAJA

Lokalni organi vlasti u UK

Lokalni organi vlasti u UK angažiraju akreditirane inspektore za provjeru prisustva azbesta u njihovim objektima. Akreditacija prema ISO/IEC 17020 garantira kompetentnost, nezavisnost i nepristrasnost inspektora. Ova praksa lokalnim organima olakšava provjeru i odabir dobavljača kako bi se dobili pouzdani izvještaji koje nije potrebno naknadno dorađivati.

Garantiranje povjerenja u lanac snabdijevanja

S obzirom na složenost današnjih lanaca snabdijevanja, povjerenje u pouzdanost mjerenja, ispitivanja, inspekcije i certifikacije provedene u drugoj državi ili na drugom tržištu od ključnog je značaja pošto nedostatak povjerenja usljed neujednačenog kvaliteta proizvoda može dovesti do stvaranja tehničkih prepreka te na taj način dovesti u pitanje slobodnu razmjenu roba i usluga.

Zbog ove složenosti lanaca snabdijevanja državni organi i regulatori nisu u mogućnosti da provode sva laboratorijska ispitivanja, inspekcije i certifikacije neophodne u cilju zaštite javnog zdravlja pošto bi to iziskivalo velike troškove. Rješenje kojem se sve češće pribjegava jeste da organi vlasti donose propise kojim se utvrđuju obavezni zahtjevi i postupci za dokazivanje usklađenosti, a onda, kroz postupak priznavanja, pružateljima usluga iz privatnog sektora omogućavaju sticanje prava na provođenje postupka provjere poštovanja tih propisa.

Svrha ocjenjivanja usklađenosti, uključujući aktivnosti kao što su ispitivanje, certifikacija i inspekcija, jeste da se provjeri da li proizvodi i usluge ispunjavaju zahtjeve standarda i tehničkih specifikacija. Ocjenjivanjem usklađenosti se u reguliranom sektoru potvrđuje poštovanje propisa, dok se u dobrovoljnom sektoru potrošačima i uvoznicima pruža garancija da su proizvodi i usluge koje nabavljaju u skladu sa specifikacijama.

Pošto su tijela za ocjenjivanje usklađenosti uglavnom komercijalne organizacije, njihova tehnička kompetentnost se ocjenjuje i potvrđuje u okviru postupka akreditacije kako bi se garantirala valjanost njihovih rezultata ispitivanja.

Podrška lancima snabdijevanja kroz međunarodno priznavanje

Akreditaciona tijela su osnovana kako bi se osigurao stručni nadzor rada laboratorija, inspeksijskih i certifikacionih tijela. Međunarodno priznata akreditaciona tijela, koja su uspješno prošla ocjenjivanje i na taj način dokazala svoju kompetentnost, potpisuju međunarodne sporazume kojima se omogućava prihvatanje proizvoda i usluga u inostranstvu stvarajući tako jednu globalnu infrastrukturu podrške trgovini, postupcima regulatornog odobravanja i stvaranju povjerenja u lance snabdijevanja.

Ti sporazumi, koji važe u privredama koje čine 96% svjetskog BDP-a (Izvor: Svjetski ekonomski forum), u nadležnosti su IAF-a u području akreditiranja certifikacionih tijela i ILAC-a u području akreditiranja laboratorija i inspeksijskih tijela. Ovim sistemom garantira se usklađenost rada akreditacionih tijela u cijelom svijetu i poštovanje međunarodnih standarda u svim akreditacionim tijelima. Zahvaljujući tome, proizvodi i usluge koji su jednom prošli ispitivanje, inspekciju ili certifikaciju u okviru sistema IAF-a i ILAC-a mogu biti prihvaćeni svugdje sa jednakim povjerenjem. Akreditacija, dakle, smanjuje neusklađenost informacija ili razlike između subjekata u globalnim lancima vrijednosti i služi kao globalno sredstvo komunikacije između međunarodnih trgovinskih partnera.

Istraživanje koje je proveo Centar za ekonomska i poslovna istraživanja (CEBR) u UK pokazalo je da, zahvaljujući standardima i akreditiranom ocjenjivanju usklađenosti, UK godišnje ostvari dodatni izvoz u vrijednosti od 1,6 milijardi GBP. U istraživanju se navodi da dobavljači imaju povjerenja u ispravnost i sigurnost proizvoda što doprinosi njihovoj širokoj prihvaćenosti. Ovaj sistem doprinosi uklanjanju arbitrarnih nacionalnih prepreka trgovini te unapređenju povjerenja i transparentnosti u okviru složenih i multinacionalnih lanaca snabdijevanja.

STUDIJA SLUČAJA

Certifikacija sistema upravljanja sigurnošću u lancima snabdijevanja (SCSMS)

Akreditaciona tijela ocjenjuju kompetentnost certifikacionih tijela za certificiranje sistema upravljanja sigurnošću u lancima snabdijevanja (ISO 28000). Ovaj standard obavezuje organizacije da uspostave, održavaju i neprestano unapređuju sistem upravljanja sigurnošću, uključujući aspekte koji su ključni za garanciju sigurnosti u lancima snabdijevanja. U te aspekte spadaju rizici kao što su terorizam, prevare i piratstvo koji imaju ozbiljan negativan uticaj na poslovanje.

Proširenje priznavanja

Posljednjih godina prisutna je rastuća tendencija proširenja priznavanja akreditacije i prihvatanja sporazuma od strane država i regulatora. Na primjer, trgovinskim sporazumima koje je Evropska unija (EU) nedavno potpisala sa Japanom, Kanadom, Švicarskom i Tunisom predviđa se korištenje akreditiranog ocjenjivanja usklađenosti kao garancije usklađene slobodne trgovine. Vijeće za saradnju zemalja Perzijskog zaliva (GCC) primjenjuje jedinstveni sistem reguliranja tržišta i propisuje akreditaciju kao osnovni alat za primjenu regulatornog sistema i garantiranje kompetentnosti notificiranih tijela. APEC (Organizacija za ekonomsku saradnju u Azijsko-pacifičkoj regiji) podržava akreditaciju kao osnovu za ocjenjivanje usklađenosti u okviru sporazuma APEC-a. ASEAN (Savez zemalja Jugoistočne Azije) uključio je akreditaciju u svoj Sporazum o međusobnom priznavanju (MRA) u sektoru električne i elektronske opreme kao način dokazivanja ispunjavanja propisanih zahtjeva.

Zahvaljujući činjenici da je prihvaćena i kod panregionalnih tijela i kod domaćih regulatora, akreditacija pomaže državama članicama WTO u ispunjavanju obaveza iz Sporazuma o tehničkim preprekama u trgovini i Sporazuma o primjeni sanitarnih i fitosanitarnih mjera.

Akreditacija je prihvaćena i u drugim područjima. Institut direktora u UK priznaje akreditiranu certifikaciju prema ISO 9001 kao mjerilo u svojim godišnjim izvještajima o dobroj upravljačkoj praksi. Isti slučaj je i sa globalnim indeksom inovativnosti kojim se ocjenjuje uspješnost privreda. U svom nedavno objavljenom izvještaju AIRMIC (Udruženje upravljača rizikom) priznaje vrijednost akreditacije kao instrumenta za utvrđivanje cjenovnog rizika.

STUDIJA SLUČAJA

Kvalitet i sljedivost lanca snabdijevanja supermarketa Intermarché

Francuski lanac supermarketa Intermarché koristi platformu koja mu omogućava identifikaciju, analizu i praćenje svih dobavljača, komponenti i proizvodnih pogona u okviru tog lanca, koji obuhvata preko 4.200 dobavljača iz 41 zemlje, kao i prikupljanje njihovih certifikata o ekološkom kvalitetu.

Ova platforma im omogućava mapiranje svih različitih subjekata koji učestvuju u lancu snabdijevanja, prikupljanje i provjeru certifikata dobavljača te davanje ciljanih preporuka na osnovu kontrole procesa svakog dobavljača. Na taj način ovo preduzeće, koje se bavi i proizvodnjom i trgovinom na malo, uspijeva da identifikira porijeklo proizvoda i smanji rizik.

Usluge akreditacije: Dodavanje vrijednosti lancima snabdijevanja

Akreditacija se primjenjuje u lancima snabdijevanja u svim sektorima počevši od zdravstva i medicinskih sredstava, građevinarstva, energetskog sektora, odjeće i tekstila, igraćaka i elektronskih uređaja, preko IT i komunikacija, pa do ispravnosti hrane i vodosnabdijevanja.

Akreditacija nudi niz usluga koje stvaraju dodatnu vrijednost i omogućavaju upravljanje potencijalnim rizicima u lancima snabdijevanja kroz ocjenjivanje usluga certifikacije, inspekcije, ispitivanja i kalibracije. Akreditacija garantira kompetentnost, nepristrasnost i sposobnost ovih organizacija i tako predstavlja osnovu za povjerenje u proizvode i usluge te rukovodiocima nabavke i lanaca snabdijevanja omogućava bolje upravljanje rizikom.

Podrška službenicima za nabavke

Pronalaženje dobavljača

IAF-ova platforma „CertSearch“, koja će biti puštena u rad neposredno pred obilježavanje Svjetskog dana akreditacije, je instrument koji će služiti kao pomoć službenicima za nabavke. Zahvaljujući ovoj platformi, koja trenutno sadrži 700.000 certifikata sistema upravljanja akreditiranih dobavljača, kupci će biti u mogućnosti da provjere da li njihovi potencijalni dobavljači posjeduju ovaj certifikat. Pomoću ove platforme će također biti moguće provjeriti da li su certifikate izdala akreditirana tijela za ocjenjivanje usklađenosti (TOU) ili neakreditirana TOU, kao i autentičnost certifikata.

www.iaf.certsearch.org

STUDIJA SLUČAJA

Šeme sigurnosti u nabavci (SSIP)

Šeme sigurnosti u nabavci (SSIP) predstavljaju forum kojim se malim preduzećima nastoji pomoći kroz pojednostavljivanje pretkvalifikacije i smanjivanje troškova ocjenjivanja zaštite zdravlja i sigurnosti, kao i birokratije u lancima snabdijevanja.

Registrirano članstvo u SSIP-u otvoreno je za šeme ocjenjivanja zaštite zdravlja i sigurnosti koje provodi nezavisna treća strana, uključujući šeme ocjenjivanja zaštite zdravlja i sigurnosti koje provode glavni izvođači ili privredne komore. Registrirani članovi ostvaruju korist od međusobnog priznavanja sa drugim registriranim šemama, kao i sa certifikacionim tijelima u okviru sektorske šeme UKAS SSIP.

Prema informacijama objavljenim na portalu SSIP-a, od 2016. godine ostvarena je ušteda u industriji od oko 124 miliona GBP zahvaljujući potpisivanju sporazuma o međusobnom priznavanju između svih članova foruma. Zahvaljujući SSIP šemi rukovodiocima nabavke stoji na raspolaganju preko 71.000 organizacija koje su provjerene u okviru šeme ocjenjivanja zaštite zdravlja i sigurnosti. Akreditacija potvrđuje usklađenost sa zakonima i podržava dosljednost šema članova foruma.

BATA

Željko Medak
Institut za akreditiranje Bosne i
Hercegovine
H. Čemerlića 2/7
71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

Pariz,
30.4.2018. godine

Naš broj: EA/2018/42/SECR/LM
Predmet: Odluka o statusu potpisnika MLA

Poštovani kolega,

Na sjednici održanoj 25. i 26. aprila u Beogradu, Vijeće za multilateralne sporazume (MAC) analiziralo je rezultate ponovnog ocjenjivanja BATA-e.

Na osnovu izvještaja o ocjenjivanju i dodatnog izvještaja koji je pripremila radna grupa imenovana za provjeru izvještaja o ocjenjivanju, članovi MAC-a su potvrdili da BATA u potpunosti ispunjava zahtjeve EA te da je stečen dovoljan stepen povjerenja u operativno i tehničko izvođenje aktivnosti akreditiranja koje su obuhvaćene Multilateralnim sporazumom EA (EA MLA).

EA MAC potvrđuje da BATA zadržava status potpisnika EA-BLA u područjima kalibracije, ispitivanja i inspekcije.

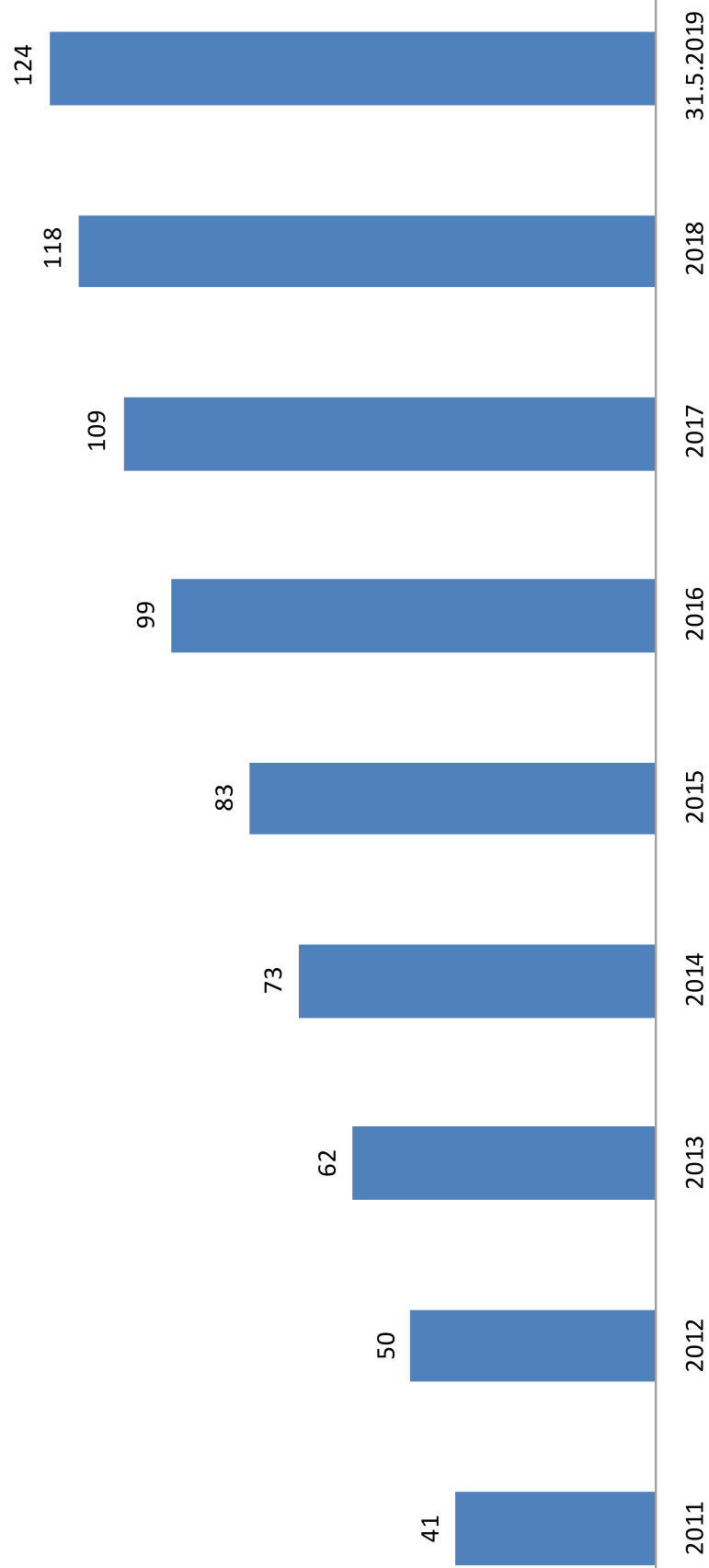
Naredno ponovno ocjenjivanje biće provedeno 4 godine nakon datuma prethodnog ocjenjivanja, odnosno u julu 2021. godine.

Paolo Tavares
Predsjednik EA MAC-a
/potpis/

*EA Secretariat, 75 avenue Parmentier
75544 Paris Cedex 11 France
Tel.: 33 (0)1 40 21 24 62 - Fax: 33 (0)1 40 21 24 00
E-mail: martine.blum@european-accreditation.org
Web sajt: www.european-accreditation.org*

Pregled aktivnosti BATA-e - akreditirana TOU

Dodatne informacije

Akreditacija predstavlja jedan globalno priznat instrument za procjenu i kontrolu rizika poslovanja preduzeća i njihovih proizvoda i usluga. Na taj način, regulatori, kupci i uposlenici mogu demonstrirati povjerenje u akreditaciju koja garantira sigurniji svijet.

Na <http://www.publicsectorassurance.org> možete naći istraživanja, studije slučaja i prateće informacije o pozitivnim prednostima akreditacije u realizaciji politike zdravlja i sigurnosti.

Na www.businessbenefits.org možete naći dodatne primjere koji ilustriraju prednosti standarda i akreditacije za preduzeća.

Sekretarijat ILAC-a

Tel: +612 9736 8374

E-mail: ilac@nata.com.au

Web stranica: www.ilac.org

@ILAC_Official

<https://www.youtube.com/user/IAFandILAC>

Sekretarijat IAF-a

Tel: +1 (613) 454 8159

E-mail: iaf@iaf.nu

Web stranica: www.iaf.nu

@IAF_Global

<http://www.linkedin.com/company/international-accreditation-forum-inc>

<https://www.youtube.com/user/IAFandILAC>